

การมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ดแนวทางการส่งเสริมและ
สนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา
วัดบูรพาภิราม พระอารามหลวง อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด*
PARTICIPATION OF PEOPLE IN ROI-ET MUNICIPALITY GUIDELINE FOR
PROMOTING AND SUPPORTING BUDDHIST TOURISM AT BURAPHAPHIRAM
TEMPLE, PHRA ARAM LOANG, MUEANG ROI-ET DISTRICT,
ROI-ET PROVINCE

พระอนุชิต อินทวิโร (จุลนาค)¹, พระครูกิตติวรารท²
Phra Anuchit Inntaveero (Jullanak)¹, Phrakrukittiwarathorn²
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด^{1,2}
Mahamakut Buddhist University Roi Et Campus^{1,2}
Email : Anuchittata.2015@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด แนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา 2) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด แนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ตามความคิดเห็นของประชาชน จำแนกตามเพศ อายุ อาชีพ และระดับการศึกษา 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด แนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา วัดบูรพาภิราม พระอารามหลวง อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด จำนวน 394 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าอำนาจจำแนก ค่าความเชื่อมั่น ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t-test ค่า F-test

ผลการวิจัยพบว่า 1. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด แนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2. ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด แนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา วัดบูรพาภิราม พระอารามหลวง อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมไม่แตกต่างกัน 3. ข้อเสนอแนะแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด แนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา วัดบูรพาภิราม พระอารามหลวง อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ภาครัฐ/หน่วยงานต่างๆ หรือผู้นำชุมชน ควรให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เสนอความคิดเห็นร่วมกับชุมชน เพื่อหาวิธีการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และควรได้เข้าร่วมลงมติหรือลง

ความเห็นที่เกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เพราะคนในชุมชนเป็นเจ้าของพื้นที่และ เป็นส่วนที่ได้รับผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อม เพราะฉะนั้นควรให้ร่วมในการลงมติต่างๆ ร่วมกัน

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วม; ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด; แนวทางการส่งเสริมและสนับสนุน การท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา

ABSTRACT

The objectives of this research article are 1) to study the level of public participation in Roi Et municipality. Guidelines for promoting and supporting Buddhist tourism 2) to compare the participation of people in Roi Et municipality. Guidelines for promoting and supporting Buddhist tourism According to public opinion classified by sex, age, occupation and level of education. 3) To study the recommendations for the participation of people in Roi Et municipality. Guidelines for promoting and supporting Buddhist tourism Wat Burapha Phiram, Phra Aram Luang, Mueang Roi Et District Roi Et Province. The sample consisted of 394 people in Roi Et municipality. The instrument used for data collection was a questionnaire. Statistics used in the research were classification power. Confidence, percentage, mean, standard deviation, t-test, F-test

The research results found that 1. The level of public participation in Roi Et Municipality, the guidelines for promoting and supporting Buddhist tourism, was at a high level overall. 2. People with different genders, ages, education levels, and occupations had similar opinions on public participation in Roi Et Municipality, the guidelines for promoting and supporting Buddhist tourism, Wat Burapha Phiram, Phra Aram Luang, Mueang Roi Et District, Roi Et Province. 3. Suggestions for public participation in Roi Et Municipality, the guidelines for promoting and supporting Buddhist tourism, Wat Burapha Phiram, Phra Aram Luang, Mueang Roi Et District, Roi Et Province The government sector/various agencies or community leaders should allow people in the community to participate in decision-making, provide opinions together with the community to find ways to manage sustainable tourism, and should participate in voting or express opinions related to sustainable tourism management because people in the community own the area and are directly and indirectly affected. Therefore, they should participate in various voting together.

Keywords : Participation; People in Roi-Et Municipality Guideline for Promoting and Supporting Buddhist Tourism

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่สร้างประโยชน์ทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมให้กับประเทศเป็นอย่างมากถือเป็นสิ่งสำคัญที่มีผลต่อกลไกการพัฒนาประเทศไทย การส่งเสริมการท่องเที่ยวก่อให้เกิดการกระจายตัวของนักท่องเที่ยวไปยังพื้นที่ต่างๆ ซึ่งนำมาสู่การสร้างอาชีพ การจ้างงานทั้งในภาคการท่องเที่ยวโดยตรงและการจ้างงาน ในภาคอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องตามมา เกิดการกระจายรายได้ไปสู่ชุมชนและท้องถิ่นมากขึ้น ซึ่งในภาพรวมแล้ว จะนำไปสู่การสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และมีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา นั้น ถือเป็นการท่องเที่ยวเพื่อการชมหรือสัมผัสสถาปัตยกรรมด้านศาสนา การท่องเที่ยววัด ศาสนสถาน และสถานที่สำคัญทางพระพุทธศาสนา รัฐบาลได้กำหนดให้การท่องเที่ยว ถือเป็นวาระแห่งชาติ (National Agenda) โดยคณะรัฐมนตรี ได้มีมติเมื่อวันที่ 17 เมษายน 2552 เพื่อให้ทุกฝ่ายใช้รูปแบบในการช่วยกันผลักดันให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นฐานเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศ กลับฟื้นตัวได้ในเวลาอันรวดเร็วที่สุด ด้วยเหตุผลดังกล่าว กระทรวงการท่องเที่ยวและการกีฬาจึงได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์กักตุนและมาตรการกระตุ้นการท่องเที่ยวในระยะเวลา 4 ปีระหว่าง พ.ศ.2555-2559 โดยเน้นที่ประเภทแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ ประเภทโบราณสถานโบราณวัตถุ และประเพณีวัฒนธรรม และการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้วางกรอบยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมให้การท่องเที่ยวของประเทศไทยเติบโตอย่างยั่งยืน โดยเน้นตลาดนักท่องเที่ยวคุณภาพ รวมทั้งกระตุ้นให้เกิดการท่องเที่ยวภายในประเทศที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้และการสร้างสรรค์ประโยชน์ ทั้งต่อสถาบันครอบครัวและต่อสังคมโดยรวม โดยมีแนวโน้มการพัฒนาท่องเที่ยวจะเป็นไปในลักษณะการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนให้มากขึ้น คือ นักท่องเที่ยวมีแนวโน้มที่จะเดินทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มากขึ้น ซึ่งนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้เห็นความสำคัญของขนบธรรมเนียมประเพณี ท้องถิ่น วิถีชีวิตชุมชน เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีจุดเด่นพิเศษ จากกระแสการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการท่องเที่ยวโดยให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวของตน นำเอาทรัพยากรการท่องเที่ยวที่อยู่ในชุมชนมาเป็นทุนวัฒนธรรมทางการท่องเที่ยว บ่งชี้ถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่แสดงอัตลักษณ์ของคนในชุมชนท้องถิ่นที่ยังคงมีความดั้งเดิมมาใช้เป็นทุนทางการท่องเที่ยว ทำให้เกิดการท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมอย่างมาก นั่นคือ การท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community Based Tourism) แต่ในการจัดการท่องเที่ยวเช่นนี้ชุมชนจะต้องเข้าใจและเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว และให้บริการในด้านต่างๆ แก่นักท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ ซึ่งชุมชนบึงปลาอู๋ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นหนึ่งในชุมชนในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด ซึ่งได้รับโอกาสได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวตามแนวทางการพัฒนาเทศบาลเมืองร้อยเอ็ดในประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการท่องเที่ยว โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว (กองวิชาการและแผนงาน เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด, 2550)

ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาของวัดบูรพาภิราม พระอารามหลวง จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นชุมชนที่อยู่ใกล้กันกับสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญและถือเป็นสัญลักษณ์ของจังหวัดร้อยเอ็ด ที่ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด เป็นพระพุทธรูปขนาดใหญ่ ที่นักท่องเที่ยวได้เดินทางเข้ามากราบไหว้ขอพร และเป็นทีประดิษฐานของศาลเจ้าพ่อมเหศักดิ์दानุภาพเป็นที่สักการะของประชาชนชาวจังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์คู่บ้านคูเมือง และวัดบูรพาภิรามยังมี

นักท่องเที่ยวเดินทางมากราบไหว้ พระพุทธรัตนมงคลมหามุนี เป็นพระพุทธรูปปางประทานพรที่สูงที่สุดในประเทศไทย สูง 101 ศอก (67.85 เมตร) สร้างด้วยคอนกรีตเสริมเหล็ก ที่ฐานพระพุทธรูปองค์นี้เป็นห้องพิพิธภัณฑสถานหลายห้อง ประดิษฐานอยู่ที่วัดบูรพาภิรามในเขตเทศบาล ประชาชนทั่วไปเรียกว่า “พระเจ้าใหญ่วัดบูรพา” วัดบูรพาภิราม สร้างขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2456 เดิมชื่อ วัดหัวรอ ต่อมาได้เปลี่ยนชื่อมาเป็น วัดบูรพาภิราม เพราะในสมัยนั้นได้ใช้เป็น สถานที่สำหรับพักค้างแรมของพ่อค้าและประชาชนที่อาศัยการเดินทางเข้าเป็นหลัก เพราะยังไม่มีพาหนะการเดินทางสะดวกเหมือนปัจจุบัน วัดหัวรอจึง เป็นจุดเริ่มของการพักแรมในคืนแรกของการเดินทางและมักเป็นจุดนัดพบกันที่วัดแห่งนี้ ต่อมาพระอธิการหล้า อินทวิโส ได้ขยายวัด ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น และได้เรียกชื่อวัดใหม่ว่า “วัดบูรพา” เพราะที่ตั้งอยู่ในทิศตะวันออกของเมือง แต่ในเวลาต่อมาได้ เปลี่ยนชื่อวัดใหม่ เพื่อความเหมาะสมว่า “วัดบูรพาภิราม” ด้านทิศตะวันออกของบริเวณวัดอยู่ติดกับคูรอบเมืองสมัยเก่า นอกจากนี้ภายในบริเวณวัดยังเป็น ที่ตั้งศูนย์งานพระธรรมทูต โรงเรียนปริยัติธรรม และมีศาลเจ้าพ่อมหศักดิ์ ซึ่งเป็นที่เคารพของชาวเมืองอยู่ด้วย ความเชื่อและวิธีการบูชา ชาวร้อยเอ็ดถือว่าพระเจ้าใหญ่นั้นเป็นพระพุทธรูปคู่บ้านคู่เมืองที่คอยปกป้องคุ้มครองชาวร้อยเอ็ดให้มีชีวิตความเป็นอยู่อย่างร่มเย็น เป็นสุข ด้วยความสูงขององค์พระทำให้เกิดความเชื่อว่า หากได้มากราบไหว้ จะได้อานิสงส์สูงเทียมเมฆ เทียมฟ้าทำการสิ่งใดก็สำเร็จผลด้วยประการทั้งปวงและเป็นหนึ่งในแหล่งท่องเที่ยวที่คนส่วนใหญ่นิยมไปกันมากซึ่งสะท้อนให้เห็นศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวในการรองรับนักท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ดได้เป็นอย่างดีหากแต่ยังต้องการการพัฒนาในด้านการท่องเที่ยวด้านอื่นๆประกอบกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้โอกาสชุมชนที่เป็นเจ้าของหรือมีสถานที่ท่องเที่ยวในบริเวณชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ในการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ในการจัดการท่องเที่ยวของเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด และพัฒนาสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

จังหวัดร้อยเอ็ดมีการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาของจังหวัดร้อยเอ็ด ในปัจจุบันมีนักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยววัดบูรพาภิราม ในแต่ละเดือนได้ทราบจากนักท่องเที่ยวว่าต้องพัฒนาด้านห้องน้ำ ลานจอดรถ แผงค้าขายสินค้า OTOP และเรื่องการบูรณปฏิสังขรณ์ และดูแลรักษาภาพจิตรกรรมฝาผนังภายในพระอุโบสถ และดูแลรักษารูปเหมือนพระเกจิอาจารย์บริเวณฐานฐานพระพุทธรรัตนมงคลมหามุนี พระสุขุมวาทเวที เจ้าอาวาสวัดบูรพาภิราม ได้ประชุมร่วมกับประชาชน หน่วยงานภาครัฐและเอกชนในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด ในการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา วัดบูรพาภิราม พระอารามหลวง ในการมีส่วนร่วมในการพัฒนา 4 ด้าน คือ 1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน 3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ 4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ร่วมกับเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อให้สอดคล้องกับ แนวทางการพัฒนาเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด ในประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการท่องเที่ยว มีเป้าประสงค์ 3 ประการ คือ(1) ส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ด้านศิลปวัฒนธรรม ประเพณีให้เป็นเมืองศูนย์กลางการท่องเที่ยวของภาคอีสานตอนกลาง (2) พัฒนาแหล่งท่องเที่ยว โดยการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกในการดึงดูดนักท่องเที่ยว ส่งเสริมอนุรักษ์ฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรม งานประเพณีและงานประจำปีและ (3) ส่งเสริมประชาสัมพันธ์เผยแพร่การท่องเที่ยวทุกรูปแบบ ตามประเด็นยุทธศาสตร์ดังกล่าวจักดำเนินการเพียงในส่วนภาครัฐหาบรรลุป่าเป้าประสงค์ไม่ จักต้องอาศัยภาคประชาชนในการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ตัดสินใจ ติดตาม

ตรวจสอบ ต่อกระบวนการพัฒนาและทำให้ประชาชนในชุมชนบริเวณโดยรอบบริเวณวัดบูรพาภิราม เห็นความสำคัญในการมีส่วนร่วมและตระหนักในการร่วมรับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการร่วม ดำเนินการพัฒนาการท่องเที่ยว เพื่อมุ่งสู่การท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบร่วมกันของชุมชน (Responsible tourism) และพัฒนาสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของจังหวัดร้อยเอ็ดในอนาคตอันใกล้ (กองวิชาการและแผนงานเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด 2550)

ดังนั้น ผู้วิจัย จึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงประเด็น การมีส่วนร่วมของประชาชนในเขต เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด แนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา วัดบูรพาภิราม พระอารามหลวง อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อทราบถึงการที่หน่วยงานภาครัฐให้โอกาส เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวในมิติต่างๆ และเพื่อนำข้อมูลสารสนเทศที่ได้จากงานวิจัย นำเสนอต่อเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด และหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณา ในการวางแผนการจัดการท่องเที่ยวโดยให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างยั่งยืนในอนาคตอันใกล้

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด แนวทางการ ส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา วัดบูรพาภิราม พระอารามหลวง อำเภอเมือง ร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด

2.2 เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด แนวทางการ ส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา วัดบูรพาภิราม พระอารามหลวง อำเภอเมือง ร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชน จำแนกตามเพศ อายุ อาชีพ และระดับ การศึกษา

2.3 เพื่อหาแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด แนวทางการ ส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา วัดบูรพาภิราม พระอารามหลวง อำเภอเมือง ร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 ทำให้ทราบถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด แนวทางการ ส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา วัดบูรพาภิราม พระอารามหลวง อำเภอเมือง ร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด

3.2 ทำให้ทราบถึงผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับ การศึกษาและอาชีพต่างกัน ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด แนวทางการ ส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา วัดบูรพาภิราม พระอารามหลวง อำเภอเมือง ร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด

3.3 ทำให้ทราบปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนใน เขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด แนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา วัดบูรพาภิราม พระอารามหลวง อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด ทั้งหมด จำนวน 24,262 คน การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของ ทาโร ยามาเน่ (สุจินต์ ธรรมชาติ, 2549) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 394 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามผู้ตอบแบบสอบถามแบบปลายปิด (Close – ended) เกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ อาชีพ และระดับการศึกษา ตอนที่ 2 แบบสอบถามการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด แนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา วัดบูรพาภิราม พระอารามหลวง อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด มีลักษณะมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) โดยแบ่งระดับของการวัดออกเป็น 5 ระดับ ตอนที่ 3 เป็นคำถามลักษณะปลายเปิด (Open-ended) เกี่ยวกับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด แนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา วัดบูรพาภิราม พระอารามหลวง อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด หากคุณภาพเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบความเหมาะสมและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความถูกต้องในการใช้ภาษาและด้านอื่นๆ โดยใช้เทคนิค IOC ได้ค่า IOC ระหว่าง 0.80-1.00 และทดลองใช้กับประชาชนในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แต่มีคุณลักษณะคล้ายกันกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยนี้ จำนวน 30 คน โดยใช้วิธีการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α – Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Crobach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .837 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป ส่วนสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ 1) ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC : Index of item objective congruence) 2) ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีของครอนบาค 3) ค่าความถี่ 4) ร้อยละ 5) ค่าเฉลี่ย 6) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 7) การทดสอบ t-test แบบ Independent Samples 8) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวโดยใช้สถิติ F- test การเก็บรวบรวมข้อมูล ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลโดยดำเนินการขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด นำเรียนนายกเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อวิจัย ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตัวเอง การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปวิเคราะห์ข้อมูล 1) บุคลากร เจ้าหน้าที่ ประชาชน ผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้สถิติพื้นฐานหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) 2) ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด แนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา วัดบูรพาภิราม พระอารามหลวง อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ใช้วิธีการวิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) 3) วิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด แนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา วัดบูรพาภิราม พระอารามหลวง อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด วิเคราะห์ข้อมูลจากคำถามปลายเปิดด้วยการวิเคราะห์เชิงพรรณนา(Descriptive Analysis) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล

โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปโดยการวิเคราะห์หาค่าร้อยละค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่า t-test (Independent Samples) การทดสอบค่า F-test (One Way ANOVA)

5. ผลการวิจัย

5.1 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด แนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา วัดบูรพาภิราม พระอารามหลวง อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด แนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา วัดบูรพาภิราม พระอารามหลวง อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด

การมีส่วนร่วมและแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา	ระดับการมีส่วนร่วม			
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	อันดับ
1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	4.44	0.38	มาก	1
2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม	4.44	0.47	มาก	2
3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	4.40	0.45	มาก	4
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล	4.43	0.44	มาก	3
เฉลี่ย	4.43	0.33	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด แนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา วัดบูรพาภิราม พระอารามหลวง อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.33) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.38) ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.47) ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.44) และด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.45)

5.2 ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่มีต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด แนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา วัดบูรพาภิราม พระอารามหลวง อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ โดยรวมไม่แตกต่างกัน

5.3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด แนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา วัดบูรพาภิราม พระอารามหลวง อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด 1) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ภาครัฐ/หน่วยงานต่างๆ หรือผู้นำชุมชน ควรให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เสนอความคิดเห็นร่วมกับชุมชน เพื่อหาวิธีการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และควรได้เข้าร่วมลงมติหรือลงความเห็นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เพราะคนในชุมชนเป็นเจ้าของพื้นที่และเป็นส่วนที่ได้รับผลกระทบทั้ง

ทางตรงและทางอ้อม เพราะฉะนั้นควรให้ร่วมในการลงมติต่างๆ ร่วมกัน 2) ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม หน่วยงานมีส่วนในการรับผิดชอบและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการส่งเสริมและสนับสนุน การท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา วัดบูรพาภิราม พระอารามหลวง อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ควรได้รับการส่งเสริมและมีการเชิญชวนคนในชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดกฎระเบียบ วิธีการในการจัดการท่องเที่ยวและกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับการใช้ทรัพยากรทาง วัฒนธรรมของชุมชน ในส่วนที่เป็นองค์ประกอบของการดำเนินงานนั้น สามารถหาได้จากคำถามว่า ใครจะทำประโยชน์ให้แก่โครงการได้บ้าง และจะทำประโยชน์ได้โดยวิธีใด เช่น การช่วยเหลือด้าน ทรัพยากร การบริหารการงานและการประสานงาน การอำนวยความสะดวก เป็นต้น 3) ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ภาครัฐ/หน่วยงานต่างๆ หรือผู้นำชุมชน ควรให้คนในชุมชนร่วมกัน การกำหนดกฎเกณฑ์ต่างๆ ในการเก็บค่าธรรมเนียมจากกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้น เพื่อนำ ค่าธรรมเนียมมาใช้ในการปรับปรุงภูมิทัศน์หรือความสะอาดในพื้นที่ เพื่อเพิ่มคุณภาพชีวิตของคนใน ชุมชน และควรให้ออกาสคนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกับกิจกรรมในการขายสินค้าในบริเวณสถานที่ ท่องเที่ยว เช่น งานถนนคนเดิน งานวัดประจำปี เป็นต้น 4) ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ภาครัฐ/หน่วยงานต่างๆ หรือผู้นำชุมชนวัดบูรพาภิราม พระอารามหลวง อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัด ร้อยเอ็ด ควรสร้างช่องทางที่จะส่งเสริมให้คนในชุมชนได้มีส่วนในการติดตาม และประเมินผล ความสำเร็จหรือปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนจากกิจกรรมทางการท่องเที่ยว

6. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยครั้งนี้มีประเด็นที่น่าสนใจเพื่อนำมาอภิปรายผล ดังนี้

6.1 การมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด แนวทางการส่งเสริมและ สนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา วัดบูรพาภิราม พระอารามหลวง อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัด ร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏว่าอยู่ในระดับมาก จำนวน 4 ด้าน คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม การมีส่วนร่วม ในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ดังนั้น การท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาใน เขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด จึงมีผลกระทบกับประชาชนในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมือง ร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งเป็นเขตที่ตั้งของวัดบูรพาภิราม พระอารามหลวงในหลายด้าน โดย ประชาชนในชุมชนเทศบาลเมืองร้อยเอ็ดแห่งนี้จะเป็นผู้มีส่วนได้ ส่วนเสียโดยตรง เนื่องจากเป็นเขต บริเวณของชุมชน และชุมชนจะได้รับผลในทุกด้าน ทั้งการตัดสินใจ การรับผลประโยชน์ การดำเนิน กิจกรรมและการประเมินผล แต่เนื่องจากการจัดการท่องเที่ยวเป็นเรื่องใหม่ของคนในชุมชนจึงอาจยัง ไม่เข้าใจบทบาททั้งทางตรงหรือโดยอ้อม โดยบางส่วนอาจคิดว่าตนเองยังมีบทบาทหรือมีส่วนร่วมน้อย ในบางด้าน เช่น การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การดำเนินกิจกรรมและการประเมินผล ซึ่งอาจเป็น เพราะเหตุว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและประชาชนยังขาดการประสานงานที่ดี ที่จะส่งเสริมและพัฒนาการ ท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืน จึงต้องปรับปรุงและพัฒนาให้ประชาชน ซึ่งเป็นผู้มีส่วนร่วมและมี บทบาทโดยตรง เช่น การประกอบธุรกิจ กิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องหรือเกี่ยวเนื่องกับการท่องเที่ยว มี ส่วนร่วมมากขึ้นทุกด้าน รวมถึงปรับปรุงและพัฒนาความร่วมมือของเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด หรือ หน่วยงานราชการท้องถิ่นในชุมชน ในการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว การเป็น

คณะกรรมการ การให้ข้อมูลและร่วมพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยว เป็นต้นซึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัย พระสมุห์ อนุรักษ์ ธีรสกโก (2556) ได้ศึกษาการพัฒนาวัดเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธในจังหวัดสมุทรสาคร ผลการวิจัยว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก และไม่สอดคล้องกับงานวิจัย ณรงค์ ชูรัฐรักษ์ (2553) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวอุทยานไดโนเสาร์ของประชาชน ในตำบลโนนบุรี อำเภอ สหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวอุทยาน ไดโนเสาร์ของประชาชน ในตำบลโนนบุรี อำเภอ สหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า ในกระบวนการตัดสินใจนั้น ประการแรกที่สุดที่จะต้องกระทำคือ การ กำหนดความต้องการและการจัดลำดับความสำคัญ ต่อจากนั้นเลือกนโยบายและประชากรที่เกี่ยวข้อง การตัดสินใจนี้เป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่องที่ต้องดำเนินไปเรื่อย ๆ ตั้งแต่การตัดสินใจช่วงเริ่มต้น การตัดสินใจช่วงดำเนินการวางแผน และการตัดสินใจช่วงการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ ณรงค์ ชูรัฐรักษ์ (2553) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว อุทยานไดโนเสาร์ของประชาชน ในตำบลโนนบุรี อำเภอ สหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวอุทยานไดโนเสาร์ของประชาชน ในตำบลโนนบุรี อำเภอ สหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวอุทยาน ไดโนเสาร์ของประชาชน ในตำบลโนนบุรี อำเภอ สหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการมีส่วนร่วมในการ รับการตัดสินใจ ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก คือ การมีส่วนร่วมในการรับ ผลประโยชน์ ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า ในส่วนที่เกี่ยวกับผลประโยชน์นั้น นอกจากความสำคัญของ ผลประโยชน์เชิงปริมาณและเชิงคุณภาพแล้ว ยังต้องพิจารณาการกระจายผลประโยชน์ทางบวก และ ผลที่เกิดขึ้นทางลบที่เป็นผลเสียของโครงการ ซึ่งเป็นประโยชน์และเป็นโทษต่อบุคคลในสังคมด้วย ซึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณรงค์ ชูรัฐรักษ์ (2553) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดการ การท่องเที่ยวอุทยานไดโนเสาร์ของประชาชน ในตำบลโนนบุรี อำเภอ สหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ผล การศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวอุทยานไดโนเสาร์ของประชาชน ในตำบล โนนบุรี อำเภอ สหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ อยู่ในระดับปานกลาง

6.2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด แนว ทางการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา วัดบูรพาภิราม พระอารามหลวง อำเภอเมือง ร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด

1) ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาล เมืองร้อยเอ็ด แนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา วัดบูรพาภิราม พระอาราม หลวง อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยครั้งนี้ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ประชาชนเพศชายและเพศหญิง เห็นว่าเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด มีแนวทางในการ พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา วัดบูรพาภิราม พระอารามหลวง และ มีการบริหารจัดการได้ตรงตาม ความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริงและช่วยให้สามารถแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนต่าง ๆ รวมถึง

ผู้บริหารและบุคลากรต่างมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อประชาชน จึงส่งผลให้ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ไม่แตกต่างกัน

2) ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด แนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา วัดบูรพาภิราม พระอารามหลวง อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาของเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด เป็นการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในการร่วมคิด ร่วมแก้ไขปัญหา ร่วมสร้าง ร่วมจัดทำ ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนในเขตพื้นที่ของเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด ให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาในทุกด้าน เพราะการพัฒนาการท่องเที่ยวการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด จะสมบูรณ์ได้จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือของชุมชนในพื้นที่ เกิดความตระหนักร่วมกัน แก้ไขปัญหาและความเข้าใจในแนวทางแก้ไขปัญหากันอย่างจริงจัง และยังได้เน้นให้คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาในทุกกลุ่ม ทุกวัยของประชากร จึงส่งผลให้ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด แนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา วัดบูรพาภิราม พระอารามหลวง อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

3) ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด แนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา วัดบูรพาภิราม พระอารามหลวง อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม ไม่แตกต่างกัน ปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยครั้งนี้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ประชาชน ในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกันและหลากหลายทำ ทำให้ทักษะการรับรู้ การคิดวิเคราะห์ การสื่อสาร รวมถึงความรู้และประสบการณ์ในหลายๆ ด้านไม่แตกต่างกัน ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ค้นพบว่าระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด แนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา มากกว่ากลุ่มระดับการศึกษาปริญญาตรี และกลุ่มระดับการศึกษาปริญญาโทตามลำดับ

4) ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด แนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา วัดบูรพาภิราม พระอารามหลวง อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งยอมรับสมมติฐานการวิจัยครั้งนี้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ลักษณะงาน สังคม สภาพแวดล้อม อาชีพที่ไม่แตกต่างกัน และมีความเป็นเอกลักษณ์ของแต่ละอาชีพ ทำให้มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด แนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ไม่แตกต่างกัน

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม ของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด แนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา วัดบูรพาภิราม พระอารามหลวง อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก หน่วยงานมีส่วนในการรับผิดชอบและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา วัดบูรพาภิราม พระอารามหลวง

อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ควรได้รับการส่งเสริมและมีการเชิญชวนคนในชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดกฎระเบียบ วิธีการในการจัดการท่องเที่ยวและกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับการใช้ทรัพยากรทางวัฒนธรรมของชุมชน ในส่วนที่เป็นองค์ประกอบของการดำเนินงานนั้น สามารถหาได้จากคำถามว่าใครจะทำประโยชน์ให้แก่โครงการได้บ้าง และจะทำประโยชน์ได้โดยวิธีใด เช่น การช่วยเหลือด้านทรัพยากร การบริหารการงานและการประสานงาน การอำนวยความสะดวก เป็นต้น ซึ่งจะทำให้ประชาชนมีความรู้สึกผูกพันและรู้สึกเป็นเจ้าของซึ่งจะทำให้การดำเนินกิจกรรมต่างๆ บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

8.1.2 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด แนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา วัดบูรพาภิราม พระอารามหลวง อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ควรภาครัฐ/หน่วยงานต่างๆ หรือผู้นำชุมชน ควรให้คนในชุมชนร่วมกันกำหนดกฎเกณฑ์ต่างๆ ในการเก็บค่าธรรมเนียมจากกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้น เพื่อนำค่าธรรมเนียมมาใช้ในการปรับปรุงภูมิทัศน์หรือความสะอาดในพื้นที่ เพื่อเพิ่มคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน และควรให้โอกาสคนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกับกิจกรรมในการขายสินค้าในบริเวณสถานที่ท่องเที่ยว เช่น งานถนนคนเดิน งานวัดประจำปี เป็นต้น โดยมีหน่วยงานที่รับผิดชอบและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต้องส่งเสริมการท่องเที่ยวให้ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด ได้รับผลประโยชน์อย่างทั่วถึงและเต็มที่ทั้งทางตรงและทางอ้อมในทุกด้านทั้งทาง ด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ซึ่งจะทำให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีจากการท่องเที่ยว

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด แนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา วัดบูรพาภิราม พระอารามหลวง อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก โดยภาครัฐ/หน่วยงานต่างๆ หรือผู้นำชุมชน ควรให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เสนอความคิดเห็นร่วมกับชุมชน เพื่อหาวิธีการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และควรได้เข้าร่วมลงมติหรือลงความเห็นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เพราะคนในชุมชนเป็นเจ้าของพื้นที่และเป็นส่วนที่ได้รับผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อม เพราะฉะนั้นควรให้ร่วมในการลงมติต่างๆ ร่วมกัน เพื่อให้ประชาชนได้รับทราบข้อมูลและประกอบการตัดสินใจเข้ามามีส่วนร่วมเป็นอันดับแรก

8.2.2 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด แนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา วัดบูรพาภิราม พระอารามหลวง อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ภาครัฐ/หน่วยงานต่างๆ หรือผู้นำชุมชนวัดบูรพาภิราม พระอารามหลวง อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ควรสร้างช่องทางที่จะส่งเสริมให้คนในชุมชนได้มีส่วนในการติดตาม และประเมินผลความสำเร็จหรือปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนจากกิจกรรมทางการท่องเที่ยว เพื่อให้ทราบผลของการพัฒนาและปัญหาที่เกิดขึ้นนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไข การพัฒนาการท่องเที่ยวการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา วัดบูรพาภิราม พระอารามหลวง ต่อไปดังนั้นส่วนราชการที่รับผิดชอบและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ควรที่จะส่งเสริมประชาชนในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด ได้เข้ามามีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ ในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวพุทธศาสนา ทั้งด้านเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนราชการ ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างแท้จริง

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

8.3.1 ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด แนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา วัดบูรพาภิราม พระอารามหลวง อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Inept Interview) เพื่อให้ทราบถึงการมีส่วนร่วมของการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาของประชาชนอย่างแท้จริง เช่น “เรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลในการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาของประชาชนในเขตอำเภอต่างๆ ในจังหวัดร้อยเอ็ด”

8.3.2 ควรมีการทำวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงพุทธ ในเขตอำเภอต่างๆ ที่มีสถานที่ท่องเที่ยวในเขตพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อเป็นการเปรียบเทียบกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด แนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา วัดบูรพาภิราม พระอารามหลวง อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด เช่น “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงพุทธ ในเขตอำเภอต่างๆ ที่มีสถานที่ท่องเที่ยวในเขตพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ด”

9. บรรณานุกรม

- ณรงค์ ขูรรักษ์. (2553). การมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวอุทยานไดโนเสาร์ของประชาชนในตำบลโนนบุรี อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ณรงค์ ณ เชียงใหม่. 2545. การมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน. วารสารภูมิสังคม. 23(2-3). 1-7.
- ทองศักดิ์ คุ่มไข่น้ำ. 2540. หลักการพัฒนาชุมชน. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์. (2550). แนวคิดแนวทางการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ : บริษัทไร่ไทยเพลส.
- ปาริชาติ วลัยเสถียร และคณะ. (2543). กระบวนการและเทคนิคการทำงานของนักพัฒนา. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- พรทิพย์ คำพอ และคณะ. (2544). บทบาทการมีส่วนร่วมของประชาชนและองค์การบริหารส่วนตำบลในการใช้การแพทย์แผนไทยเพื่อการดูแลสุขภาพของตนเองในชุมชน. ขอนแก่น : ภาควิชาการบริหารสาธารณสุข คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุจินต์ ธรรมชาติ. (2549). การวิจัยภาคปฏิบัติวิธีดี. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- อรทัย ก๊กผล. (2546). คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชน. กรุงเทพฯ : มูลนิธิปริญญาโทสำหรับนักบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Cohen, J.M. & Uphoff, N.T. (1986). *World Development*. New York : McGaw – Hill.